

Osvrt na stažiranje u Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju

Andrija Vuk

Čitaonica IAEA arhiva © IAEA

Od 1. veljače 2017. do 31. siječnja 2018. godine radio sam kao stažist u arhivu Odjela za arhivske poslove i upravljanje spisima (*Archives and Records Magement Section – ARMS*) Međunarodne agencije za atomsku energiju (*Iternational Atomic Energy Agency – IAEA*) pri Ujedinjenim narodima (UN) u Beču.

Uz profesionalne, ta je pozicija sa sobom nosila i znatne privatne izazove, od kojih je svakako najveći bio preseljenje u meni do tada nepoznatu državu bez poznanstava. Jedna od prepreka je bila i nepoznavanje njemačkog jezika, no s obzirom da je engleski službeni jezik UN-ovih organizacija, to u konačnici nije nikako utjecalo na moje snalaženje u Austriji. IAEA je visoko organizirana i uhodana institucija s dugogodišnjim pedigreeom, koja uvelike brine o svojim zaposlenicima te su sve potencijalne komplikacije bile riješene u samom početku.

IAEA je međunarodna institucija osnovana 1957. godine sa sjedištem u Beču s ciljem promoviranja mirnog korištenja atomske energije. Tijekom godina je njezina primarna djelatnost postala sigurnosna kontrola korištenja atomske energije te sprječavanje rapidnog i masovnog razvoja atomskog oružja. IAEA trenutno broji 170 država članica, a Hrvatska je postala njezinom članicom u veljači 1993.

Arhiv IAEA jedan je od poddjela ARMS odjela, koji još sačinjavaju i poddjeli knjižnice, pošte te poddjel upravljanja spisima. Arhiv IAEA upravlja institucionalnim sjećanjem same Agencije, čuvajući administrativno i povijesno gradivo sa stalnim naglaskom na povećanje dostupnosti informacija, kako zaposlenicima tako i ovlaštenim istraživačima. Trenutno se u Arhivu čuva više od 10.000 dužnih metara gradiva u raznim formatima od korespondencije i tehničke dokumentacije preko fotografija do audio-vizualne zbirke.

ARMS odjel čine vrlo profesionalni djelatnici, koji su od samog početka, kako mojega, tako i staža ostalih kolega, bili otvoreni za savjetovanje i potporu, pa je moja integracija u radni kolektiv protekla veoma brzo. Odmah nakon početnog treninga, moje kolege stažisti i ja započeli smo raditi na više poslova u ARMS-u, koji se mogu podijeliti u dvije kategorije. Osim osnovnih zadaća, također sam pomagao u razvoju ARMS sadržaja za događanja poput proslave Svjetskog dana knjige i autorskih prava u Bečkom međunarodnom centru te sam sudjelovao u otvorenju nove čitaonice ARMS-a.

U prvu bih kategoriju svrstao standardne arhivističke poslove. Svakodnevna zadaća moje prakse bila je odabiranje i mikrovrednovanje zapisa kojima je prošao rok čuvanja te je bilo potrebno definirati daljnji korak u njihovu životnu ciklusu. Vrednovanje je vršeno

sukladno strogom internom pravilniku s rokovima čuvanja ARMS odjela. Također sam u raznim prilikama pomagao ostalim kolegama u preuzimanju, izlučivanju i pripremama za uništavanje gradiva. Bio je to vrlo zanimljiv posao, budući su preuzimanja bila uglavnom fizički poslovi, koja su mi pružila uvid u cjelokupni aspekt arhivskog rada, a dobro mi je došla i promjena radnog ritma od većinom uredskih aktivnosti.

Drugu polovicu stažiranja činio je rad na pripremi za digitalizaciju povijesne zbirke IAEA. U 2017. obilježavala se 60. godišnjica postojanja IAEA te je za tu jubilarnu godinu pokrenut projekt digitalizacije u svrhu trajnog čuvanja tog iznimno vrijednog gradiva.

Zbirka povijesnih fotografija IAEA sastoji se od tiskanih fotografija, dijapozitiva i negativa, a moji i zadaci ostalih pripravnika na ovom projektu obuhvaćali su preseljenje, opis i katalogizaciju zbirke fotografija, skeniranje, razvoj deskriptivnih metapodataka te osiguranje kvalitete digitaliziranog materijala pomoću alata za validaciju podataka, kao što su JHOVE i DPF Manager. Moj je zadatak bio i razvoj procedure za OCR obradu opisa fotografija, te koordinacija i obuka drugih članova osoblja koji su pomagali ključnom timu projekta. Navedene su zadatke obavljane u bliskoj suradnji s koordinatorom projekta i na zbirci smo radili s jakim naglaskom na postizanje visokih standarda za dugotrajno digitalno očuvanje.

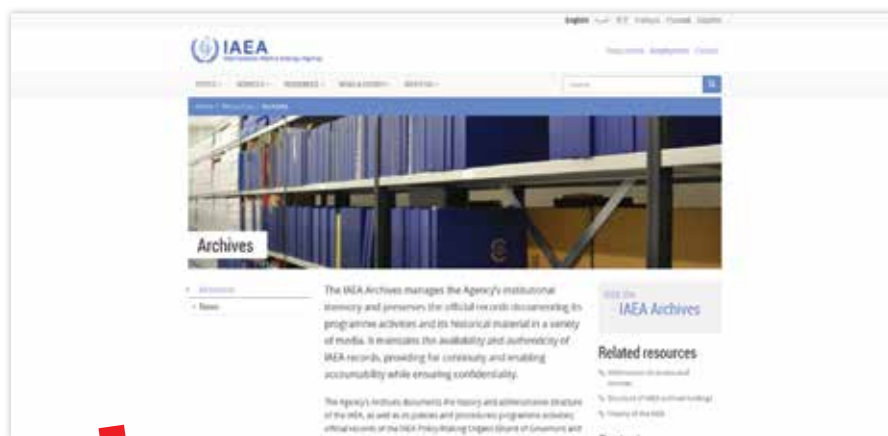
INFO

Više o Arhivu IAEA saznajte na:
<https://www.iaea.org/resources/archives>

Fotografije smo selili tj. uzimali s njihova trenutna mjesta i oblika pohrane, umetali u posebne zaštitne folije, pohranjivali u arhivske kutije te, nakon završetka katalogizacije, svakoj fotografiji dodjeljivali pripadajući barkod na temelju njezine signature. Katalogizacija i opis provedeni su u skladu s međunarodnom normom za opis arhivskoga gradiva ISAD (G). U konačnici smo uspjeli opisati i poslati na digitalizaciju preko 11.000 jedinica, bilo pojedinačno kao fotografije i dijapozitive ili grupno kao role filma.

Tiskane fotografije su većinom sadržavale i opise samih fotografija, napisanih pisačim strojem na poledini. Ti su opisi predstavljali vrijedne i relevantne informacije vezane uz povijest IAEA, kao što su vrijeme nastanka ili imena značajnih osoba, te je bilo bitno da se takve informacije očuvaju. Pod vodstvom voditelja projekta povjeren mi je bio zadatak razvoja procedure OCR dohvata tih podataka. Konačni cilj OCR postupka bio je spremanje tekstova opisa fotografija u formatu PDF/A, koji se koristi za dugotrajnu digitalnu pohranu. Izrađene

Jednom kad su početna ispitivanja provedena, voditelj projekta provodio je dodatne testove valjanosti s dugoročnim standardima očuvanja, dok sam ja radio na proceduri za OCR. Ta je procedura zamišljena kao priručnik za lakše preuzimanje posla za buduće članove osoblja i stažiste, koji će nastaviti rad na projektu digitalizacije. Cilj je bio napraviti dokument, koji bi detaljno objasnio korake podešavanja softvera i hardvera za postizanje najbolje kvalitete digitaliziranog teksta, a koji bi bio razumljiv i osobama, koje dosad nisu imale iskustva u digitalizaciji. Nakon što je priručnik bio dovršen, vodio sam edukaciju kolega iz pismohrane, kako bi se proces digitalizacije nastavio nesmetano i nakon završetka našeg stažiranja te dolaska novih stažista. Ideja je bila da kolege iz pismohrane kasnije educiraju nove stažiste uz pomoć spomenutog priručnika.

Mrežna stranica Arhiva IAEA

Nakon što bi bile preseljene, katalogizirane i opisane, fotografije su slane na veliko vanjskom pružatelju usluga digitalizacije, a u našem slučaju korištene su usluge austrijskog ogranka američke tvrtke Iron Mountain. Nakon digitalizacije, fotografije su ARMS-u izručene u dvije vrste datoteka – .jpeg i .tiff s dodatnim .xml datotekama koje su sadržavale sheme metapodatka.

Nakon digitalizacije sljedeći je korak bila provjera kvalitete digitaliziranog gradiva, tj. provjera pogrešaka ili nedosljednosti u shemama metapodataka te pronalaženje možebitnih grešaka nastalih pri digitalizaciji.

PDF datoteke morale su biti pretražive, tako da ih je moguće pronaći u digitalnom sustavu putem osnovnog upita za pretraživanje.

Kako bismo postigli željene rezultate, voditelj projekta i ja smo testirali softver, osmislili konvenciju imenovanja datoteka i izvršili opsežne testove za gradivo koje će se obrađivati. Kvaliteta skena može uvelike utjecati na prepoznavanje znakova i rezultirati smanjenjem pretraživosti PDF datoteka, stoga je bilo bitno uravnotežiti kvalitetu datoteka kako bismo pronašli optimalne rezultate valjane za dugoročno očuvanje.

Stožiranje na IAEA bilo je izazovno, ali i nagrađujuće te sam stekao puno profesionalnih i osobnih iskustava. Rad u međunarodnoj organizaciji bio je vrlo zanimljiv i edukativan jer mi je s jedne strane omogućio razumijevanje strukture rada i dinamike takve organizacije, a s druge kulturnih aspekata – kako je raditi u kulturološki različitom okruženju s ljudima iz cijelog svijeta. Moji kolege i nadređeni bili su vrlo profesionalni i poticajni, a pod njihovim mentorstvom, i u suradničkom okruženju, stekao sam mnoga praktična znanja iz arhivistike. Također, rad u ARMS odjelu i iskustvo koje sam tamo stekao, pomogli su mi ojačati teorijsko znanje stečeno tijekom studija i pružili su mi bolje usmjerenje za budući profesionalni razvoj. ■